

El catarisme no és una invenció!

Sergi Grau ha publicat un assaig sobre el món dels càtars / ARXIU

LA INVENCIÓ DELS CÀTARS. LA VERITABLE HISTÒRIA DELS BONS HOMES A CATALUNYA

Sergi Grau Torras

Editorial: Angle

Barcelona, 2016

Pàgines: 218

Preu: 15,90 euros

Vet aquí un llibre de títol polèmic, perquè l'autor sap perfectament que els càtars van existir, fins i tot a Catalunya. El que és una invenció no és el catarisme, és clar, sinó la imatge que n'ha arribat fins a nosaltres, fabricada pel romanticisme del segle XIX i que l'historiador Sergi Grau Torras es dedica a desmuntar. Ho fa amb encert, tant des del punt de vista de la retòrica com de l'honestedat intel·lectual. I m'explico: Grau ha escrit un bon llibre de divulgació, amb capítols breus, un llenguatge proper, un ritme intens, cosa que en fa la lectura atractiva. I instructiva, perquè també s'ha de tractar d'això. No s'hi val a vendre sopars de duro: l'autor no ho fa pas! Grau ha estudiat a fons el catarisme, els documents que ens han pervingut d'aquesta heretgia nascuda al segle XII, i el resultat són les publicacions anteriors de l'autor, que li han permès elaborar aquesta síntesi pensada amb voluntat didàctica i escrita amb rigor acadèmic.

El llibre està dividit en dues parts. En la primera, Grau desconstrueix els mites que s'han creat al voltant del catarisme: el del

temple solar de Montsegur, el dels túnels, el del Grial, el del tresor, el de la profecia del llorer, el de la vinculació amb els trobadors i els templers. Parla de Parsifal i de Wagner, de l'interès dels nazis pels càtars i de la visita que va fer Himmler el 1940 a Montserrat per buscar-hi notícies del sant Grial. Sort que les autoritats del monestir, l'abat Marcet i el seu coadjutor Escarré, no van sortir a rebre'l. Després, Grau dibuixa el perfil que els càtars adquireixen a través de la documentació conservada, que es fonamenta en textos programàtics i, sobretot, en les actes dels processos inquisitorials.

Perquè d'això es tracta: de la persecució de què van ser objecte. El catarisme és un

moviment religiós cristià fonamentat en els preceptes evangèlics, que va aparèixer al segle XII en diversos indrets de l'Europa occidental i que va finalitzar al XIV. Els càtars es van escampar per França i Occitània, Renània, Itàlia, Bèlgica, Anglaterra, Catalunya i la Corona de Castella, i ho van fer amb diversos noms, segons el territori. Ells s'autoanomenaven *bons cristians*, *bons homes* i, com ha passat moltes vegades al llarg de la història amb les etiquetes que han acabat per definir un moviment, el terme *càtar* (que vol dir "pur") els va ser aplicat pels teòlegs cristians ortodoxos com un insult.

El títol de la segona part és ben indicatiu de què hi trobarem: *La veritable història dels càtars a Catalunya*. Grau hi explica que els càtars arriben a casa nostra durant la segona meitat del XII i no a principis del XIII, com sempre s'havia pensat, que la croada contra els albigesos (1209-1229) i la batalla de Muret del 1213 on

va morir Pere el Catòlic hi tenen molt a veure, que l'heretgia càtara va ser una gran preocupació de les autoritats, que la Inquisició que els perseguia des dels temps de Jaume I no era tan bèstia com la que van implantar els Reis Catòlics, que Guillem Belibasta i els seus companys Pere i Joan Mauri van ser els últims càtars a Catalunya, refugiats a Morella, que Belibasta va ser traït, lliurat a l'arquebisbe de Narbona i cremat l'any 1321. Sergi Grau traça la història de la persecució i l'eliminació d'unes idees i persones que no s'adeqüen al pensament establert. Una mostra de la intolerància que forma part de la condició humana, com ens demostra cada dia la realitat. *

MEMÒRIES FERRAN AISA

Doris Ensinger va néixer el 1944, sis mesos abans de l'acabament de la Segona Guerra Mundial, en una població propera a Magdeburg, on va passar els primers anys fins que el 1948 la seva família va fugir d'aquesta zona ocupada pels soviètics per instal·lar-se a Urach, una petita població del sud d'Alemanya. A partir d'aleshores va iniciar la formació escolar i, posteriorment, universitària. El 1964 inicià la carrera de traducció a la Universitat de Saarbrücken i és on va viure la revolta estudiantil dels anys seixanta que l'apropa a les idees llibertàries.

Als anys setanta va participar en el moviment alternatiu de Munic després d'haver viscut dos anys a Màlaga. El 1974, durant la Revolució dels Clavells, visita Portu-

Passeig per l'amor i anarquia

gal i el 1977 viu *in situ* la Primavera Llibertària de Barcelona, on coneix el destacat militant de la CNT Luis Andrés Edo, amb qui farà el seu passeig per l'amor i l'anarquia, convivint-hi més de trenta anys, fins a la mort del llibertari, el 2009. Ensinger va desenvolupar la carrera professional com a professora de la Facultat de Traducció de la Universitat Autònoma de Barcelona.

L'apunt biogràfic de Doris Ensinger que ara han llegit forma part d'aquest magnífic assaig memorístic (l'original va ser publicat a Alemanya), *Amor y anarquía*, el mateix títol d'un dels discos més populars de Léo Ferré.

Enginger ha dividit l'obra en dos apartats que són realment diferents i que podrien ser cadascun un llibre: *Mis años en Alemania* i *Los años en Barcelona con Luis Andrés Edo*. Cada part mostra la vida, la història i els grans combats d'una generació que va lluitar contra la tirania i que va lliurar-se a fer tot el possible per aconseguir una societat més justa i més humana.

La primera part, *Mis años en Alemania*, és realment extraordinària tant des del punt de vista literari com del de testimoni

Enginger i